

Klinikai kórkép

— avagy egy magyar építkezés lázgörbéje

A VII. ötéves tervidőszak legnagyobb egészségügyi beruházásának, a 410 ágyas klinikai tömbnek kivitelezése — a tervezést követően — minden magyar képzelet felülmúló gyorsasággal haladt, míg — a szerkezetépítés befejezése után — süllyedésre utaló elváltozásokat észleltek. A szakértői vizsgálatok megállapították, hogy a tervekbe kalkulált 9 centiméteres süllyedés helyett a klinikaépület közel 30 centiméterrel mélyebbre nyomakodott a talajba. Ennek okán a fővállalkozó Medinvest elrendelte az építkezés felfüggesztését, s a továbbiakban kizárólag olyan munkákat engedélyezett, amelyek nyomán nincs több terhelés.

A különböző szakértői vizsgálatok után megszületett a döntés, miszerint: az alapok megerősítése szükséges az épület további süllyedésének megakadályozása érdekében.

Különleges süllyedés

A klinikai tömb esetében a süllyedés meglehetősen ritka változatával találkozunk. Az épület tömb ugyan is nem egyformán süllyedt. A középső rész, a központi blokk — ahol a legtöbb vasbetonszerkezet található — a nagyobb teher okán többet süllyedt, mint az épület könnyebb szárnyai.

Az akkori szakértői vélemények illetve feltevések szerint: az alapozási mód megválasztása volt helytelen, az iszapos, homokos talajra alkalmatlan. Hangsúlyozom, hogy az akkori szakértői vélemények állították, hogy az árvíz döntés, ki okozta a több

A legbiztonságosabbnak látszó megoldást az osztrák Swibo cég ajánlotta. Anyagi fedezet hiányában azonban nem ezt, hanem az egyetlen magyar pályázó, a Dutép ajánlatát — mikrocölöpös alapmegerősítést — fogadták el.

után feltöltött isztabil talajon nem lett volna szabad dugóalapot alkalmazni. Ma már — két éves pereskedés után — ott „tart” az ügy, hogy egyes vélemények megkérdőjelezzik a talajmegerősítés jogosságát, mondván, nem volt indokolt, hiszen az épületsüllyedés normális mértékű volt. Hallani azt is, hogy a bíróságon már csak nem kívánt épületmozgásról lehet beszélni, s nem pedig süllyedésről.

Érthetetlen, s több, mint meglepő, hogy két éve tartó tárgyalássorozat, szakértői vizsgálatok, vélemények meghallgatása után sincs állítást, hogy az árvíz döntés, ki okozta a több

1984. A hajdan volt libalegelőn megkezdik a VII. ötéves tervidőszak egyik legnagyobb egészségügyi beruházásának, a 410 ágyas klinikai tömbnek az építését.

1986. június: a félkész épületben süllyedésre utaló elváltozásokat, repedéseket észlelnek.

1987. február: a fővállalkozó felfüggeszti a kivitelezést, csak olyan

munkákat enged, amelyek nem járnak újabb teherfelvitellel.

1987. október: elkezdik a süllyedés megállítását, az alapmegerősítést.

1988. február: az alapmegerősítést befejezik, az épületkorrekciós munkát elkezdik.

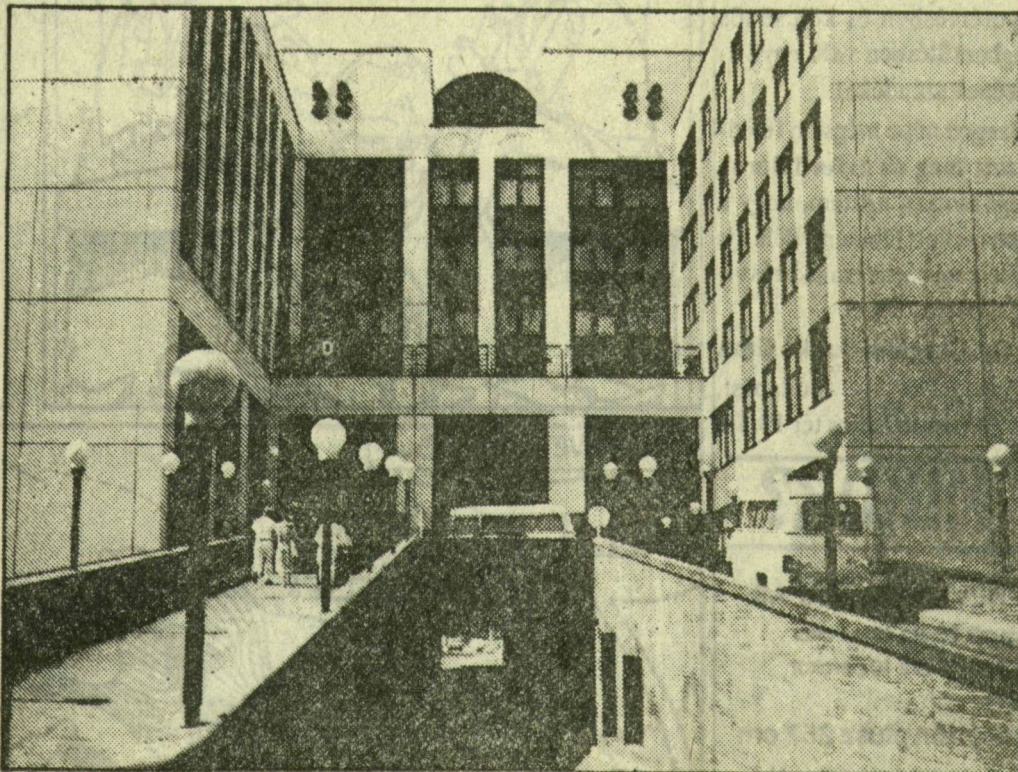
1989. július: a SZOTE benyújtja költségvetését a fővállalkozónak.

1989. augusztus 4.: ötnapos próbaüzem.

1989. szeptember 28.: újabb háromnapos próbaüzem.

1989. szeptember-október: átköltözik az idegosztály, a gyermek- és serdülőpszichiátria és az elmeosztály.

1990. június: az ideg- és baleseti sebészet, valamint az ortopédia beköltözése.

Somogyi Károlyné felvétele

százmillió kárt. Nyugodt lélekkel leírható, ezt a horribilis összeget nem a felelősök fizetik majd meg, hiszen mifelénk nem szokás a felelősségre vonás. Ezt a pénzt is én, meg Ön, kedves olvasó, fizetjük meg.

Két miniszter

Az épület süllyedésével, korrekciójával kapcsolatos többletköltségek finanszírozásának megbeszélése miatt két miniszter is Szegedre kényszerült. Az akkori szociális- és egészségügyi miniszter, Csehák Judit, és az építési és városfejlesztési tárca vezetője, Somogyi László.

A fővállalkozó Medinvest igazgatója az épületátadás határidejének módosítását — fél éves haladékot — kérte a szociális- és egészségügyi minisztertől.

Az egészségügyi tárca vezetője a kérést kategorikusan elutasította, nem volt

személyes találkozó nem szokás a felelősségre vonás. Ezt a pénzt is én, meg Ön, kedves olvasó, fizetjük meg.

hajlandó változtatni az eredeti szerződésben rögzített határidőn. Így a határidő lejártával az egyetem rektora benyújtotta 120 millió forintos kötbérigényét a Medinvestnek. A fővállalkozó válaszával közölte, nem tartja indokoltnak a követelést, s a kérdés eldöntését bírósági per útján kívánja eldöntetni.

A Medinvestet — e száz-húszmilliót kívül — 240 millió többletköltség terhelte 1987-ben. Az építkezés folytatása, — a süllyedés megállítását követően —, csak úgy volt lehetséges, ha a fővállalkozó állami hitelt

vett fel. A hitel kamatát az építési és városfejlesztési miniszter — intézménye nevében — átvállalta a süllyedés felelősét és okát vizsgáló bírósági döntésig. (A per, mint már említettük, két éve tart.) S ahogyan az új klinika igazgatója, Bodosi Mihály professzor elmondotta: pillanatnyilag senki sem tudja pontosan, mekkorára nőtt az az összeg, amelynek megfizetéséről a bíróságnak döntenie kellene.

Tavaly augusztus 4-én befejeződött ötnapos próba-

üzem tapasztalatai alapján a létesítményt az egyetem nem tartotta üzembe helyezhetőnek, rendeltetésszerűen működhetnek. A hét pontban összefoglalt jelentős hiányosságok — mint például a klímaberendezés hibája, a műtők sterilizálásának megoldatlansága — mellett tizenkét gépet oldalon soroltattak fel az épület „apróbb” hibái.

Több óra — igen indulatos — vita után eldöntötték: a hiánypótlásokat és hibajavításokat követően három hét elteltével újabb próbaüzemet tartanak a klinikán.

A második — háromnapos — próbaüzem befejezése után Szilárd János professzor, a SZOTE rektora bejelentette az egyetemi vezetőségének döntését, miszerint: a SZOTE az épületnek meghatározott részét ideiglenes jelleggel veszi át. Döntésüknek egyik feltételként szabta meg: a fővállalkozó a klímaberendezés átalakítására olyan megoldást dolgozzon ki, amely a műtők és a röntgenrészleg zavartalan működését lehetővé teszi.

Végül 1989. szeptemberében az egyetem átvett bizonyos részeket és még e hónapban átköltözött régi helyéről az idegosztály, a gyermek és serdülőpszichiátria, az elmeosztály. Az áttelepített klinikai részek sem teljes kapacitással működhetnek azonban, hiszen az ideg-elme rendelkezésre álló kétszáz ágyból, mindössze 128-ra fektethetnek betegeket. A kihasználatlanság oka: nővérhiány.

Tavaly ősztől tehát csak félgőzzel dolgozott az új klinika, és csaknem egy év kellett ahhoz, hogy az ideg- és baleseti sebészet, valamint az ortopédia is elfoglalhassa új helyét.

Ez év június 11-én — mint ahogyan hírül adtuk — utolsó felvonásához érkezett az új klinikai tömb építése, birtokba vétele. Végre elkészültek a kiegészítő klímaberendezések a műtőkben és a radiológián. S noha a nővérhiány miatt a legutóbbi átköltözött osztályok sem az eredetileg tervezett ágylétszámot használják, mégis a júniusi beköltözéssel befejeződött a kétszáz ágyas klinika költséggel felépült és berendezett klinikai tömb teljes birtokbavétele.

*

Jelen sorok írója, aki végigkísérte a klinika építésének történetét, s megannyi tudósítást, interjút készített a történetéről, abban a reményben tesz pontot mostani írása végére, hogy ezután a KLINIKARÓL, mint európai szintű gyógyítómunkát végző intézményről adhat majd híreket.

Egy keserű történet végén ennek megvalósításához kíván az ott dolgozóknak békét és nyugalmat nemcsak nekik, hanem a családjuknak.

Kalocsai Katalin

Szeretném hozzáfűzni,

hogy a kamatemelés nem fér bele abba a kormányprogramba, amely szerint az infláció 3 éven belül egy számjegyre szelíthető. A részadatok alapján már eddig is sokan kételkedtek, hogy a kormány képes lesz 25 százalékon belül tartani az idei árszínvonal-növekedést, de ettől a mostani kamatemeléssel már biztosan elbúcsúzatunk. (Az MNB jegybanki kamalábai már pénztől emelkedtek.) Ez alkalommal nem nyúltak az új, kedvezményes lakáshitelek amúgy is mozgó kamatához, az idén már ugrott egyet: 18,5-ről 24,5 százalékra.

Az árak tehát nőnek, a kamatok szintén, a kettő-három százalékos hosszú lejáratú lakáshitelek kamataihoz azonban egyelőre nem nyúltak. Győztük — mondták sokan, amikor az Alkotmánybíróság törvénytelenségnek minősítette a kamatadót. Más kérdés, hogy a jogászok és közgazdászok vitája leginkább a süketek párbeszédéhez hasonlított. Azóta eltelt néhány hónap, a mozgó kamatok mozognak, az állók állnak.

Igy történhet meg, hogy két, egymással szemközt OTP-s lakás havi törlesztése 1300, illetve 5 ezer forint — csak azért, mert néhány hónap különbséggel vásárolták. Eltérés még az is, hogy a kevesebbet 30, a többet 10 évig kell fizetni. Ennél is nagyobb különbségnek tartom azonban, hogy míg a jelenlegi szabályok értelmében az 5 ezer forint még tovább növekedhet (a szerződés már mozgó kamatra szól), az 1300 forint nem változik. Egyelőre.

Az idő azonban halad, egyre több az új kölcsön, nőnek a feszültségek. Előbb vagy utóbb újra neki kell gyűrközni a kamatadónak — hogy más elnevezéssel, az biztos —, ám a második kísérletnél már nem szabad hibázni. Különböző példa is van rá, a Takács-cseréhez kapcsolódó régi hitelek OTP-átvállalása szerint ezt is meg lehet csinálni. Természetesen, átgondolt szociálpolitikai támogatással együtt.

A 60 milliárdos kamattámogatási válogatás addig is be kell szedni, és lehet, hogy éppen a benzin árában. Tekintet nélkül arra, a régi, vagy az új feltételű hitel ketyeg.

(Kovács)

Az albérlet-közvetítéstől az amerikai-magyar vegyes vállalatig

A nyolcvanas évek első felében alakult egyszemélyes albérlet-közvetítő majd vízumügymintázó irodából nőtt ki magát a szegedi ALVIUS, USA—Magyar Idegenforgalmi és Kereskedelmi Kft. Akkoriban az albérlet és vízum szó első két-két betűjéhez még a tour szócskát is hozzátették, amelyet a tanácsilletékesek nem néztek igazán jó szemmel. Az idő tájt szó sem lehetett magán utazási irodákról.

Az akkori divat szerint gmk-formában kezdtek, a vízumügymintázást pedig egy pesti cég területi megbízottjaként végezték. Az utazási könnyítések rajtuk is nagyot lendítettek, tavaly például 10 ezer útleveleztetést kaptak a szükséges pecsétet. Pihenésképpen nyelv- tanfolyamokat is szerveztek, lassan elhagyták az albérlet-közvetítést, s az utazás felé fordultak. Belföldre, a Bacsónyba és Galyatetőre szerveztek utakat, első külföldi próbálkozásuk Görögország volt.

A nagyágyú, amely lassan országos hírévé teszi a kis szegedi céget, mindenképpen az amerikai vállalkozás. Időközben természetesen átalakultak, a gmk után kis-szövetkezet, majd a kft.-forma következett. Ez utóbbi '89 februárjában jött létre, egymillió forint alaptőkével. Idén, január elejétől amerikai-magyar vegyes vállalatként működnek, 49 százalék külföldi részesedéssel. Ők tehát eljutottak Amerikába, s most másokat is hozzásegítenek.

Egy nagy utazási irodától kizárólagos magyarországi jogot szereztek amerikai utazási szervezésére. Az utas egy „étlapot” kap, a legegyszerűbb út és a luxus között szabadon választhat. Az alap a retúr repülőjegy, ezután már az utas dönti el, szállodában, vagy negyszemélyes lakóautóban utaztatja a két hetet. Kulcsot mindenképpen kap, ha az Államokat behálózó Budget Hotel Pass szállodalancot választja, bérelt személyautóval furikázhat, Ma-

gától értetődő, hogy az autók is különbözőek, persze a legegyszerűbb sem Lada. Az utak valahol 1500 márkánál kezdődnek és 2 ezer 500-nál tetőznek.

Az utazáson túl a szállodaüzlettel is be akarnak törni a fővárosba. Ez ügyben mostanában éppen egy panziótulajdonossal tárgyalnak. A napokban kapták meg a valutaváltási engedélyt, s a lassan szűknek bizonyuló Kossuth Lajos sugáruiti irodájuk helyett a Petőfi Sándor sugáruira álmoldnak egy reprezentatív utazási irodát.

Az idegenforgalom természetesen csak egy láb, s köztudott, hogy ennivel a mai világban nem lehet megélni. A másik láb a kereskedelem, amelyre körülbelül egy éve támaszkodnak. Önálló külkereskedelmi jogukkal élve, közvetlenül a gyártótól vagy a nagykereskedelmi vállalatától szerzik be az árut. Az értékesítéssel nagyon vigyázni kell, hiszen lassan fizetőképtelen az ország, sorban állnak a nagykereskedelmi vállalatok is.

A sorban állások mellett a kamatok is gyorsan növekednek, fejleszteni 30-40 százalékos kamatra adott hiteltől meglehetősen nehéz. Kereskedelmi forgótőkéből beruházni pedig kockázatos. A távlati elképzelések között már a részvénytársasági forma is szerepel, akár a lakossági pénzek bevonásával is. Ha igyekeznek, az első közt lehetnek a tisztán magántőkére épülő részvénytársaságok között. Ma még kicsik, de 12 főállású dolgozóval, 100 millió forintos forgalom mellett kétféle nyereséget produkáltak 1989-ben.

Mostanában nyugati cégek kizárólagos nagykereskedelmi jogát kívánják megszerezni. A holland Phillips-tól öt meggyére kapnak meg ezt a jogot, s ha munkájukkal elégedett lesz a világhírű cég, azt nem adja oda másnak. Az ausztrál Ibolex céggel már megállapodtak, és a Gamma Plus mágneslemezek kizárólagos európai forgalmazói.

K. A.